

СЕКЦІЯ 2

ФІЛОСОФСЬКО-ПРАВОВІ, ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ЗАХИСТУ ПРАВ І САВОБОД ЛЮДИНИ ТА ГРОМАДЯНИНА В УМОВАХ ФОРМУВАННЯ ПРАВОВОЇ ДЕРЖАВИ

А.В. Баран

асистент кафедри ТІФП
навчально-наукового Інституту права,
психології та інноваційної освіти
НУ «Львівська політехніка»

МЕТОДОЛОГІЧНИЙ АЛГОРИТМ АКМЕОЛОГІЇ ПОЗИТИВНОГО ПРАВА

Трактувань методології права існує досить багато, оскільки чи не кожен автор обстоює свою позицію. Слово «методологія» застосовують, зокрема, до права, юридичної науки, юридичної діяльності, професійного становлення тощо. Тому, на мою думку є відмінність між поняттями, наприклад, «методологія права» і «методологія юридичної науки». Це пояснюється тим, що саме поняття права охоплює не тільки чужі регулятивні елементи поведінки людини, а й реакцію, одобрення чи заперечення цих регуляторів цією людиною. Тобто провідну роль у методології відіграє антропний принцип, який властивий одній людині.

Антропний принцип потрібен і в методології юридичної науки. Але він узгоджується з принципами інших дослідників. І тільки врахування антропних принципів кожного дослідника утворює юридичну науку.

Інша ситуація зі становленням права, а точніше зі становленням акмеології позитивного права. Потрібно знайти відповідну методологію, яка й забезпечила акмеологію позитивного права. Здійснюють цю генерацію забезпечення суспільство і держава. Саме суспільство може довести позитивне право до акмеологічної точки, але держава його може сприйняти, не санкціонувати. Проте сама держава без суспільства досягнути справжніх, цінних вершин позитивного права не може. Тобто для досягнення акмеології позитивного права потрібне відповідне узгодження, синхронізація суспільства і держави, вироблення необхідного алгоритму послідовності, впорядкованого процесу, за допомогою чого можна досягнути вершини у праві. Такий алгоритм науковці назвали методологічним.

На думку А. Романової, «методологічний алгоритм – це множина онтологічно обґрунтованих метаантропологічних, антропологічних, еволюційних, інтелігібельних і сенсигібельних методологічних атитюдів з індивідуальними методами й методиками реалізації, які спрямовані на правомірну поведінку людини у просторі» [1, с. 10]. Йдеться про все набуття людини, яке алгоритмічно регулює її поведінку.

На мою думку, методологічний алгоритм формується історично. Кожен прожитий день вносить корективи у вибраному способі життя, що є закономірним явищем, яке підпорядковане природному праву. В результаті появляється методологічна історія, побудована на природному праві.

У життєдіяльності людина реалізовує методологічну історію права, зокрема конотативні (як ознака відношення до онтологічних явищ) правові явища в денотованому (як ознака реального явища) правові або онтологічні явища в деонтологічних. Адаже історія права насичена методологічними установками, прикладами з історії взятих для порівняння та доказу, які потрібно за допомогою природних методів і методик втілювати в реальне життя людини. Засади методологічної історії містяться в таких парадигмах: онтологія природи, онтологія людини, деонтологія людини, стиль життя людини, визнання християнської теорії світобудови (для християн), культури правосвідомості тощо. Усі ці методологічні засади взяті з прикметникової історії права як помітні, виділені з-поміж інших питань події [2, с. 144–145].

Використання методів потребує певних правил, які загалом іменуються методикою. Без відповідних методик метод може спотворити засадничу установку, не привести її у суспільну дію [3, с. 9]. Йдеться про методику формування позитивного права, яку реалізовує держава. Цей процес

повинен здійснюватися планомірно, під контролем суспільства. Суспільство в цьому випадку здійснює корекцію методики формування позитивного права. Така корекція наближена до природної, яка скерована контролювати витвір людини в системі законотворчої діяльності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Романова А. С. Людина у природно-правовому просторі: інтелігібельний і сенсильний вимір: дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.12. Львів: ННПП НУ «Львівська політехніка», 2016. 41 с.
2. Сливка С. С. Деонтологічно-правовий світ: засади методологічної історії. Місцева влада й самоврядування в Україні та державах світу: історія та сучасність (аспекти права). На вшанування пам'яті Юрія Панейка: матер. Шостої всеукр. наук.-теорет. інтернет-конф., 30 трав. 2017 р. / укл. І. Я. Терлюк; ІНПП НУ «Львівська політехніка». Львів: Ліга-Прес, 2017. С. 144–146.
3. Сливка С. С. Філософія права: навч. посіб. Київ: Атіка, 2012. 256 с.

О. В. Беліченко
асистент кафедри ТІФП
Н. Д. Булгакова
4 курс ІППО

БОРІТЬБА З РАСОВОЮ СЕГРЕГАЦІЄЮ У США: РЕТРОСПЕКТИВНИЙ АНАЛІЗ

У світовій практиці, що стосується проблематики побудови правової та соціальної держави, важливе місце займають питання пов'язані з принципом рівності та заборони будь-якої форми дискримінації.

Одним із пріоритетних напрямів забезпечення рівних прав і свобод людини у будь-якій країні є боротьба з расовою дискримінацією та іншими різновидами нетерпимості, що залишається актуальною вже досить довгий період часу.

У Міжнародній Конвенції про ліквідацію всіх форм расової дискримінації від 1965 року зазначається, що «расова дискримінація означає будь-яке розрізнення, виняток, обмеження чи перевагу, ґрунтовані на ознаках раси, кольору шкіри, родового, національного чи етнічного походження, метою або наслідком яких є знищення або применшення визнання, використання чи здійснення на рівних засадах прав людини та основних свобод у політичній, економічній, соціальній, культурній чи будь-яких інших галузях суспільного життя» [1]. Загалом варто відзначити, що расистська ідеологія засновується на принципі поділу людства «на вищих та нижчих» за расовою ознакою, акцентуючи увагу на перевазі та домінуючому становищі перших. Поява та поширення цих ідей становлять серйозну загрозу для сучасних демократичних держав, які прагнуть забезпечити мирне існування усім індивідам, керуючись основними засадами Загальної декларації прав людини.

На нашу думку, саме Сполученні Штати Америки мають неабиякий досвід у вирішенні такої проблеми як расова дискримінація. Адже, незважаючи на історичні передумови, ця держава поборолася «відкритий» расизм і досі намагається врегулювати це питання та досягнути етнокультурного об'єднання своїх громадян.

У 1865 році було прийнято XIII поправку до Конституції США, яка офіційно скасовувала рабство, проте явище расизму не було знищено, адже ратифікація поправки дала поштовх до офіційного розвитку расової сегрегації у державі. (Сегрегація є одним з підвидів дискримінації, яке полягає у фактичному або юридичному відокремленні в межах одного соціального середовища тих суспільних груп, які вирізняються за расовими, гендерними, соціальними, релігійними, мовними чи іншими ознаками, що тягне за собою в подальшому законодавче обмеження їхніх прав [2, с. 452].) Тепер чорношкіре населення сильно обмежувалося у своїх правах: не можна було укладати шлюби з білими, пересуватися вільно країною, вибирати роботодавця, поділ у громадському транспорті, були обмеження в політичній діяльності, несправедливість при отриманні освіти та роздільне навчання тощо. Навіть був згодом введений термін «джимкровоїзм», що означав систему расової дискримінації та сегрегації афроамериканського населення на півдні США [3, с. 15].